

Izhaja vsak torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemani ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 10 K, polletno 5 K in četrtletno 2-50 K. Prodajasev Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekalšču po 8 vin.

GORICA

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petlivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 14 vin., 2-krat po 12 vin., 3-krat po 10 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. L. Lukežič).

Deželno gospodarstvo.

IV.

„Čujte svojo sramoto!“ — tako piše g. A. Gabršček v 137. številu „Soče“, polemizirajoč proti prof. Berbuč-u glede propada deželnih financ. In zakaj to? — Zato, ker A. G. ne zna razločevati med deželno blagajno in med zalogi drugih avtonomnih zastopov, sploh pa ne razume tega, kar mu strokovnjaki o tem razlagajo, a hoče svoje finančne nestvore prodajati svetu za pritrne umotvore.

Čujte dokaz o tej trditvi! V prvem svojem članku („Soča“ št. 136) piše A. Gabršček: „ako deželna blagajna pobira najvišje doklade v Avstriji, ne izda pa skoro nič v podporo ljudstvu, tedaj ni vrag, da ne bi bil primankljaj manjši od l. 1907.“

No, to je pač jasno rečeno, da naša „deželna blagajna“ (t. j. deželna uprava) pobira najvišje doklade v Avstriji. „Gorica“ je temu oporekala in trdila, da nobena dežela v Avstriji nima manjših doklad za svoje namene nego naša kronovina, ki pobira v ta namen le 20 od sto na zemljarino in hišarino in 30 od sto na obrtnino. In kaj pravi k temu A. G.? Doslovno piše: „Res je, da ima naša dežela najmanjše doklade na realni davki, namreč po 20 od sto in 30 od sto in da imajo druge dežele najmanj 40 od sto, a res je tudi, da nobena druga dežela nima okrajnih šolskih zalogov... in cestnih odborov.“

Ker je torej pisala „Gorica“ resnico, katero potrjuje A. G. v polni meri, zabavlja A. G., da bi zakril svojo nevednost, proti prof. Berbuč-u in mu kliče: Čujte svojo sramoto! Češ, saj naše ljudstvo plačuje tudi doklade za ljudsko šolstvo in ceste, — v katero blagajno pa grede te zadnje doklade? V deželno?

Res, pri taki pisavi je tudi treznemu človeku težko, da bi se ne zaletel v zalogo Gabrščekovih originalnih in groznih psokv in primerno ožigosal tako započetje!

Je-li res, g. A. Gabršček, da ne veste, da doklade okr. šolskih zalogov in cestnih odborov na Goriškem ne lezejo v deželno blagajno?

Vi pišete v 1. članku, da „deželna blagajna“ pobira najvišje doklade v Avstriji, a v drugem trdite, da okr. šolski zalogi imajo 100 od sto doklad in še več in da so doklade cestnih odborov grozne, kakor da bite šle v deželno blagajno.

Kaj je to, nevednost ali hudobija ali oboje skupaj?

To je sramota, da piše deželni poslanec take gorostasne nedoslednosti in hoče potem dajati drugim lekcije v deželni upravi in psuje, ker se mu iste očitajo.

In kaj kvasite, da deželna blagajna ne izda sedaj skoro nič v podporo ljudstva? Predno ste napisali tako neresnico, bi si morali ogledati vsaj proračune prejšnje dobe in sedanja t. j. za l. 1901 in

1908. ki kažejo, da je bilo preudarjenih: l. 1901 za poljedelstvo 74.978 K; l. 1908 pa 117.010 K; l. 1901 za šolstvo 304.417 K; l. 1908 pa 530.778 K; l. 1901 za zdravstvo 11.800 K; l. 1908 pa 41.340 K; l. 1901 za dobrotelne zavode 256.572 K; l. 1908 pa 455.122 K; l. 1901 za ceste 45.339 K; l. 1908 pa 75.040 K; l. 1901 za razne potrebščine 8.975 K; l. 1908 pa 64.000 K.

Te postavke zadevnih deželnih proračunov ste si morali prej ogledati, potem bi ne bili napisali take neresnice.

O priliki polemike s prof. Berbuč-em oužitnini ste gaimenovali „sleparja našega ljudstva“, a zgrešili ste bili naslov.

Tudi danes se vam jednako godi. Z apostrofom „B. čujte svojo sramoto!“ ste zgrešili naslov. Srzom naj bode onega, ki piše take nedoslednosti in neresnice, kakor jih je napisal A. G. v označenih dveh člankih!

S tem, da navajate povprečnice doklad v celi državi in na Goriškem, niste nikako ovrgli naših trditvev. Kaj ste hoteli dokazati v svojem listu in v svojih člankih? Vendarle, da je doba „suhih let“ privedla deželo do roba finančnega propada! Toda kdo je zakrivil, da imamo v naši kronovini okr. šolske zaloge? — Doba Pajer-Gregorčičeva ali kaka druga? Na to odgovorite, če imate vest!

Kar pišete o cestnih odborih, tudi ne odgovarja resnici; vse kronovine imajo cestne odbore, ki skrbijo za okrajne ceste, a druge kronovine imajo tudi deželne ceste, kar je pri nas neznan stvar. Toda dovolj o tem. Kdo more po zaslugi ožigosati vse Gabrščekove zvižahnosti? kdo pojasniti vse neresnice in nedoslednosti?

Za sedaj konstatiramo le:

1. A. Gabršček je sam priznal in celo dokazal, da primanjkljaj l. 1907, o katerem je „Soča“ grozno bobnala, ni nikdar ekzistirala, ker prekoračene dež. proračuna za l. 1907 po deželnem zboru je bilo pokrito po preostankih iz l. 1905 in 1906;

2. Gabršček je sam priznal in dokazal, da koncem l. 1908 ne bode imela dež. uprava nobenega deficita;

3. dolg v znesku 4 in pol milijona in morda še večji bo šele nastal v „mastni dobi“ pod vodstvom Faidutti-Gabrščekovim, in 4. v dobi „suhih let“ ni napravil dež. odbor niti vinarja novega dolga v kljub temu, da je izdal od l. 1902—1908 v okroglem številu 545.000 K le za poljedelstvo.

Iz tega sledi, da mora le človek s hudobnimi nameni predbacivati dobi Pajer-Gregorčičevi slabo gospodarstvo ter svetu dokazavati, da je ta doba privedla deželno upravo do roba finančnega poloma. O priliki kaj več, kako so se pomnožili deželni dohodki v tej „suh dobi“ pri skoro nespremenjenih deželnih dokladah. —

Neznosne razmere na graški univerzi.

Potreba slovenskega vseučilišča.

(Konec.)

Največja nečuvnost (pa se je zgodila v četrtak. Deputacija Slovanov je

rektor na kratko odslovil in še bril norce iz nje. On, ki daje buršem za vsako nemnost dvorane na razpolgo, ki dovoljuje, da imajo burši na c. kr. univerzi svoj lokalni razprodajo „Wehrschutzmark“, on Slovanom ne da dvorane, namreč on, kakor je rekel, „rektor nemške univerze ne da dvorane v zadevi slovenskega vseučilišča, zlasti sedaj no, po dogodkih v Ljubljani in Pragi. Pred jubilejem da se je nejasno izrazil, sedaj po jubileju da reče odlično ne! . . . Glede pomzanih tabel je ironično izjavil, da tega še opazil ni . . . Deputacijo pa so potem zbrani Kurški dejansko nabili. In to bi bil lahko rektor preprečil, a bilo mu je prav, da namlatijo Slované. Pa bilo je to res junaško: par stotin buršev proti štirim Slovanom! Povsod so deputacije nedotakljive, smo pod vlado Hildebranda na graški univerzi ne. Ni čuda, da ga „Tagblatt“ slavi kot „deutscher Rektor“, a na drugi strani molči o divjanju Nemcev nad deputacije. Najbrže se Nemci sami sramujejo tega početja burševskih barab.

Početje rektorja bije v obraz vsaki pravici. Kjer bi morala veljati za vse enaka mera, tam postopa popolnoma „nostransko. Zdi se, da se čuti vsemožnega, da tako tepta pravice Nemcev. Kak rektor avstrijske c. kr. univerze je ta mož, ki dela vse kakor nekaj izvrševalni organ burševske strahovlade! Ne čuti dolžnosti in pravice, ampak strastno sovraštvo napram vsemu, kar je slovansko, to je vodilno zanj. Ha, to vam je krasna akademčna prostost pod slavno vlado še slavnejšega Hildebranda! Menda je bil radi svoje eminentne usposobljenosti zaporedoma dvakrat izvoljen rektorjem in želimo mu, da kmalu dobi zlat križec za to, da je umel tako „kunščno“ namerati slovanske dijake, da so mirno čakali njegovega nadaljnjega odgovora in da je s tem dosegel, da je potekel dan jubileja na graški univerzi mirno, brez demonstracij . . . — Te gorostasne krivice še najbolj dokazujejo potrebo slovenske univerze. Slovenski akademiki jo enoglasno in solidarno zahtevajo, naj jo vsi merodajni faktorji širom domovine brez razlike strank. Naši parlamentarni zastopniki naj se radikalno potegujejo za to; v državnem in deželnih zborih, v občinskih zastopih in na shodih naj se odločno nastopa za to nujno in upravičeno zahtevo. Vlada jo mora ugoditi!

Dopisi.

Z Livka. — V „Gorici“ z dne 5. decembra št. 97. sem čital: V „Soči“ piše nekdo: Gregorčič ne odgovarja na nobeno pismo, če se kak volilec nanj obrne. Vrže proč, pa je rešeno. Niti ne odgovarja, kaj da bi še kaj storil. —

Prosim, g. urednik, blagovolite kot dokaz kako po mnenju „Sočinega“ dopisnika „Gregorčič ne odgovarja na nobeno pismo, če se kak volilec nanj obrne“, objaviti sledeče:

Livško županstvo je pred tremi leti vložilo pri poštne ravnateljstvu v Trstu prošnjo za pismočo. Čez dve leti in pol je ležala prošnja nerečena, ker je imelo vodstvo radi obmejnih vasij svoje pomisleke. Da bi bila ta prošnja vendar enkrat rešena, sem pismeno vprašal za svet prijatelja izvedenca v poštne zadevah. Ta mi je svetoval, naj se obrnem na državnega poslanca g. dr. Gregorčiča

ali g. Fon-a. Takoj sem pisal dr. Gregorčiču na Dunaj, kateri mi je v istem tednu odgovoril, da prošnja glede pismočoša na Livku ni še v ministerstvu s pripombo, da bode to zadevo pospešil. In res čez nekaj tednov je prišlo naznailo, da je pismočoša dovoljen. Čakali smo tedaj le še, kdaj bo aktiviran. A ker ni hotelo biti imenovanja od nikoder, obrnil sem se zopet in sicer osebno do dr. Gregorčiča, ki je na to pisal poštne vodstvu v Trstu.

Čez nekaj dnij sem se zopet obrnil na dr. Gregorčiča v zadevi kanalizacije na Livku. Takoj drugi dan sem dobil ugoden odgovor, da je ne deželnem odboru pri stavbiškem uradu potrebno ukrenil. Ob enem mi je sporočil, da pričakuje iz Trsta odgovora glede pismočoša.

Ne dolgo potem, t. j. 10. oktobra, sem zopet dobil od g. dr. Gregorčiča pismo z odgovorom poštne ravnateljstva, da je zadeva glede pismočoša na Livku v konečno definitivno rešitev pri trgovskem ministerstvu na Dunaju. V pismo mi je g. poslanec naznanil, da bo poskrbel, da bo ta zadeva čim prej rešena. Dne 8. novembra sem zopet dobil od g. državnega poslanca dr. Gregorčiča pismo, v katerem mi je sporočil, da je trgovsko ministerstvo dne 6. novembra dovolilo pismočošo. S 1. decembrom je začel po razhodni livški občini toliko pričakovani in potrebni pismočoša poslovati v splošno zadovoljnost takajšnjega ljudstva, ki je g. dr. Gregorčiču zelo hvaležno.

Tu ima „Sočin“ dopisnik dokaz, kako g. poslanec dr. Gregorčič na pisma „niti ne odgovarja, kaj da bi še kaj storil“.

V. B., volilec.

Iz Aleksandrije. — Jubilej ces. Fr. Jos. se je obhajal v Aleks. tako-le: Dne 2. dec. ob 9. in pol pontifikalna sv. maša v cerkvi sv. Katarine. Vse osebe konzulata je bilo navzoče v uniformi. Zvečer ob 8. uri banket v hotelu New-Khedivial Mail. — V ned. 6. dec. slovesna sv. maša za cesarja v katol. koptovski cerkvi. Popoldne svečana otvoritev nove avstrijske bolnice v Mcharrembeju, kateri je prisostvoval minister graf Bolesta Koziebrodzki iz Kahire. —

Dne 26. nov. je očitno in formalno postala turkinja neke 24-letna Slovenka. Nesrečnica je prišla l. 1902 v Aleksandrijo, kjer se je prva leta odlikovala po svoji varčnosti. Zadnja leta je živela izven Aleksandrije v nekem mestecu, prepuščena sama sebi, kjer je zašla na kriva pota. Njeno življenje jo je pritiralo do tega prežalostnega koraka. Ves trud jo od tega odvrniti je bil zastoj. Javljam to pretresujočo vest zato, da bi se vsaj zdaj vzdramili stariši Slovenk in drugi merodajni krogi ter posvetili več pozornosti Slovenkam, živčim v tujini.

Slovesno poroko obhajata 28. t. m. Karol Fernus in Ida Černic.

Iz Št. Andreža. Naši „čučalitr“ z liberalnim „kapotom“, smešnim „ljudskim govornikom“, so hoteli postati na cesarjev jubilej — čujte in strmite ljudje božji — klerikalci! Kato to? Poslušajte!

Znano je, da imamo v Št. Andrežu „čučalitrsko“ društvo, kateremu stojijo na čelu „znani ljudski govorniki“ in „bosonogi veleposestniki“. Le to društvo si je s „pekljarijo“ nabavilo prapor, vrhu katerega se blesti polmesec z zvezdo.

S tem svojim praporjem so na vsak način hoteli v cerkev k slovesni sv. maši.

Ali, „fratalo“ jih je! Cerkevna oblast jim tega ni dovolila, ter si mislila: Ako so družtveniki res pobožni, lahko gredo molit v cerkev brez praporja. — To pa ni šlo v želodec „pobožnim“ „čučalnikom“ in „ljudskim govornikom“. Kaj storiti! Udarili so jo na glavarstvo, kjer so jih pa — smola — „zafarali“. Ali v svoji goreči „pobožnosti“ so šli še dalje. Šinila jim je v glavo srečna misel. H komu so se zatekli, da bi jim izposloval dovoljenje se udeležiti sv. maše s praporjem? K „visokemu cerkvenemu dostojanstveniku“ — strmite! — Gabršček! Joj, za počit! Ali ste čuli! Gabršček se je potegoval za to, da bi se smeli s praporjem udeležiti sv. maše naši „čučaltri“! Pravijo, da so živgale brzojavke in „tele“-fonade celo na cesarski Dunaj. Tako so govorili po Št. Andrežu liberalci. Ali vse zastoj! Njih prapor ni smel v hram božji. Pravijo, da znamenje vrh praporja je slovansko. Dobro. A vedite, da kar ni blagoslovljenega, ne spada v naše cerkve. Mogoče bi se neblagoslovljenim rečem dovolil prost uhod v carigradske Abdul-Hamidove mošeje, ne pa v katoliške cerkve. — Pamet, pamet, liberalci! Kedaj vas ta sreča? Nekdo je rekel da takrat, ko zraste polmesec vrhu praporja v — popolno luno!

Znani štandrezki svobodomislici so si ustanovili „Sokola“, ki se boče tesno držal liberalnega praporja. Pravijo, da si bodo nabavili telovadnega konja in osla z dolgimi ušesi, a s še večjo trmo. Telovadili bodo torej na bradlji, oslu, drogu in konju. Ker pa je dolgonohi i-o jako čudno telovadno orodje, na katerem ne zna vsaki telovadelec telovaditi, bodo delali s tem orodjem poskušnje. Vloge so si že razdelili. „Šandro“ bo telovadil okolu dolgih ušes ter jih vlekel in se tako sebe pretegnil; „Gerb“ bo skakal okoli „gobca“ in „fatral“ „mihota“; „Toncili“ bo s praporjem defilirjal pred „mušem“; znani ljudski govornik“ bo v fraku in klaku govoril raz „morotovega“ hrbta ter kazal klerikalnega zmaja; „čučaltri“ bodo pa nabijali na boben kakor pred cirkusom „Cavata“. „Bum, tralalala“, bo odmevalo po Št. Andrežu in napredno-rdeči mob bo slavil svoj trijumf. Reproduciral se bodo „čučaltri“ in liberalci skupaj, med tem ko njih „vrhovna poglavarja Tama in Gabršček se reproducirata z noži, prvi v „Del. Listu“, drugi v „Soči“.

Če se bo vse tako zgodilo, ne vemo, a tako se govori.

Občinarji.

Iz Kobarida. — V proslavo 60-letnega vladarskega jubileja Njegovega Veličanstva priredilo je tuk. učiteljstvo šolsko veselico. Ob tej priliki je bilo obdarovanih z obteko 38 revnih otrok, vsi pa s kolači. V ta namen so prispevali s prostovoljnimi darovi sledeči gg. c. kr. uradniki in uslužbenci v Kobaridu 50 K; okrajna posojilnica v Kobaridu 50 K; po 10 K: Peternel I., dekan, Pramron, c. kr. notar; Umek Fr., c. kr. fin. komisar 6 K; Breginc A., c. kr. poštar 5 K; Kodeli I. 4 K; po 3 K; Frandolič O'ga, Miklavič Fr., dr. Franek Fr., zdravniki; po 2 K: Juretič A., Šterman Fr., Lapanje I., zemljemerec, Mašera Alb., Miklavič Iv., Uršič J., Urbančič Fr., Devetak M., Gruntar I., Kregau Ljud., Miklavič A., Stres Franšička, Miklavič O'ga, Bogataj Fr., Gabršček Ana 1 K 30 h; po 1 K: Gruntar Iv., Peternel Marija, Koren Iv., Komac M., Kavčič I., Penič H., Uršič Jožefa, Sturm I., I. I. 30 h.

V blagu so darovali gg.: Kalan M., Uršič A., Drešček S., Rakušček M., Gruntar Iv., Volarič Ap., Kumar M.

Podpisano vodstvo šteje si v prijeto dolžnost tem potom izreči vsem cenjenim darovalkam in darovalcem v imenu obdarovane mladine najtoplejše zahvalo. — Obenem se zahvaljuje tudi gosp. učiteljicama za trud, ki sta ga imeli z nabiranjem darov.

Šolsko vodstvo v Kobaridu
6. decembra 1908.

Fr. Bogataj, voditelj.

Iz Kobarida: Pedružnica sv. Cirila in Metoda za kobarški kraj ima redni letni občni zbor dne 17. decembra t. l. ob 2. uri popoldne v posojilničnih prostorih. — K obilni udeležbi uljudno vabi Odbor.

Iz šentviškogorske pianote. — Dne 1. t. m. bil sem slučajno na postaji pri Sv. Luciji, kjer sem videl cerkljanskega in šebreljskega župana, t. j. gg. Kosmača in Rejca v družbi enega gospoda od deželnega odbora v Gorici. Radovednost me je gnala, da sem prišel do zastopnika deželnega odbora, kateri mi je pojasnil, da sta ta dva župana danes prevzela vsak eden vagon oljnatih preš za svojo občino, koje je nabavil deželni odbor z državno podporo in oddal občinam po znižani ceni, občinama Cerknio in Šebrelje pa vsled letošnjega velikega pomanjkanja krme in vsled velike oddaljenosti popolnoma brezplačno. Vprašal sem nadalje, koliko preš dobi šentviškogorsko županstvo in sem dobil odgovor, da naše županstvo ni nič naročilo. — Vprašanje je: ali pri nas ni pomankanje krme? ali smo postali res sami „purgari“, da se nas tako prezira? Najlože ima res naš župan, ni mu potreba nabirati naročil, ne hoditi k Sv. Luciji, ne doma deliti krme med prosilce. Ali pa je za nas tudi vse jedno, ako po sosednih občinah radi delovanja njih županov dobivajo krmo po tako nizki ceni in so deležni državne podpore, dočim mi radi nebrižnosti župana ne dobimo nič? Zopet dober zgled župana naprednaka.

Gorjan.

Volitev predstojništva delav. zavar. proti nezgodam.

Narodni volilni odbor je postavil za predstoječe volitve naslednje kandidate za zastopnike delavcev:

Za I. kategorijo: (zelena glasovnica)

Peter Može

poslovodja skladišča lesa J. Šutej v Trstu, namestnikom:

Josip Mladovan

težak v prosti fuki pri tvrdki Kremmer & Co. v Trstu.

Za II. kategorijo: (vijolčasta glasovnica)

Vladislav Karabaič

vslužbenec v arsenalu v Pulji, namestnikom:

Lovro Rupnik

kovaški mojster pri kranjski indust. družbi v Škednju

Za IV. kategorijo:

Jeriha Anton

delavec v papirnici v Vevčah namestnikom: (rožnata glasovnica)

Fran Gomišček

delovodja „Mizarske zadruga“ v Solkanu. Te zavedne izkušene in odločne kandidate naj zapiše vsak narodni delavec na svoj volilni listek.

Volitve so že 16. t. m. Vse glasovnice je treba pravočasno odposlati akcijskemu volinemu odboru v Trstu: Dr. Slavik „Narodni Dom“, posebno je treba opozarjati, da so delavske glasovnice veljavne, ako so podpisane od gospodarja in od enega zaupnika delavcev iz istega obrta. Ako bi vsi vršili svojo narodno dolžnost je verjetno, da se zmaga in slednjič stori konec sedanji laško socialistični zvezi, ki vlada v tem zavodu.

Politični pregled.

Državni zbor.

V seji poslanske zbornice od srede je bil prvi govornik ministerski predsednik baron Bienerth. Izrazil je svoje veselje nad tem, da je zbornica pričela razpravo o proračunskem provizoriju z nsglico, ki dokazuje, da so neosnovani dvomi nekaterih o možnosti poslovanja zbornice.

Ministerski predsednik je potem govoril o naglem sodu v Pragi in okolici. Vlada je proglasila nagli sod, ker je agitacija začela zavzemati sovražno stališče proti državi. Proglas naglega sode ni naperjen ni proti neki narodnosti, ni proti neki stranki, obrnjen je le proti takim nemirnim elementom, zlasti takim, ki hočejo prav v sedanjem težkem položaju slabiti moč države. Ako bo v Pragi nadaljeval mir, ki vlada sedaj, odpravi čimprej nagli sod.

Na očitjanje posl. Adlerja, da nedostaja vladi parlamentarnih čustev, je rekel govornik: „Hočem parlament, verujem v parlament, in storim vse, kar je v mojih močeh, da ojačim parlament. Ministerski predsednik je odobral izjavo dr. Adlerja, da se ne sme dijaštvu prepuščati vodstva politike; tudi on meni, da je že skrajni čas, da postanejo akademični državljani res dijaki.

Glede italijanskega vseučilišča je rekel minister, da predloži vlada zbornici prihodnji mesec zakonski načrt za ustanovitev ital. juridične fakultete.

Konečno je prosil ministerski predsednik, naj sprejme proračunski provizorij. —

Ko so govorili poslanci Massežyk Glombinski in Conci, ki je zahteval Trst kot sedež italijanskega vseučilišča, je bila seja zaključena.

V četrtek je poslanska zbornica izvolila štiri podpredsednike in sicer: Slovenca Pogačnika, Čaha Zszvorko, Nemca dr. Steiwanderja in soc. dem. Pernerstorferja.

Potem je predložil voditelj finančnega ministerstva Iorkasch Koch državni proračun za l. 1909, ki izkazuje 2303 596.103 K skupnih stroškov in 2303,657.294 K prihodkov, torej 61.191 K prebika. Na to je zbornica nadaljevala razpravo o proračunskem provizoriju.

Včeraj je zbornica nadaljevala razpravo o proračunskem provizoriju.

Govoril je tudi posl. Hribar. Zanikal je trditev posl. Matyža in Markla, da bi se bilo v Ljubljani klicalo: „Živela Srbija!“ kakor tudi, da bi se bila dne 2. decembra razsvetlila podoba srbskega prestolonaslednika v izložnem oknu „Slov. Nar.“ Pritoževal se je o zapostavljenju slovenskega šolstva zlasti na Koroškem, Štajerskem in v Trstu, kjer se s pomočjo vlade kolikor se da ponemčuje in polasčuje; zahteval je slovensko visoko šolo v Ljubljani.

Glede aneksije Bosne in Hercegovine je rekel, da so Slovenci z njo zadovoljni, ker se je jugoslovansko prebivalstvo v Avstriji za par milijonov pomnožilo; ali ako bo avstrijska vlada tako postopala, kakor do sedaj, ter tirala v anektiranih deželah protislovansko politiko, jo bo tamošnje prebivalstvo zapodilo, kakor so to svoječasno storili Italijani. Prihodnja seja v pondeljek.

Srbija se vedno bolj oborožuje.

Te dni je pripeljal neki angleški parnik v Solun 93 tonelat topov, 125 tonelat streljiva za topove, 50 tonelat smodnika in 60 tonelat patron za Srbijo. Vse to prepeljejo iz Soluna z železnico v Kragujevec. 20. t. m. pripeljejo v Solun še tretjo pošiljatev strelnih priprav za Srbijo.

V Bosni je mirno.

Vojno ministerstvo je dobilo iz Sarajeva obvestilo, da so vse vesti o srbskih vstajih neresnične.

V notranjosti, kakor tudi na mejah je vse mirno. Ravnica je, da so blizu meje srbske čete, toda ukaz imajo od vlade, da morajo mirno čakati ter ne smejo prekoračiti meje.

Avstroogrsko-turška pogajanja.

V torek je imel avstrijski poslanik markiz Pallavicini z velikim vezirjem pogovor o sredstvih in potih, kako da bi radi Bosne in Hercegovine prišlo do časnega sporazuma.

Poslanik je izjavil, da se Avstro-Ogrska sporazumno s Turčijo želi vdeležiti konference in tu konstatirati, da je aneksija Bosne in Hercegovine že

dognana stvar. Porta bi pa morala najti sredstev, da ustavi bojkot. S'cer ni mogoče pričakovati kakega vspeha.

Avstro-ogrška nota.

V Petrograd je došla te dni toliko pričakovana avstro-ogrška nota, t. j. odgovor avstro-ogrškega ministra za zunanje zadeve na dotično rusko noto v zvezi aneksije Bosne in Hercegovine in konference.

Angleški list „Times“ hoče vedeti, da predlaga naša država v omenjeni noti, da naj postaneta Bosne in Hercegovina avtonomna država pod avstrijsko suvereniteto.

Pogajanja med Avstro-Ogrsko in Turčijo.

Naš poslanik v Carigradu, markiz Pallavicini, je dobil naročilo z Dunaja, da se začne s Turčijo zopet pogajati in sicer že danes.

Bolgarija se pripravlja.

Iz Sofije poročajo, da so 14. t. m. poklicani pod orožje vsi novinci vojske. — Navadno se sklicuje novice na spomlad.

Nasprotujoče si govorice o Črnogori.

Nek madžarski list objavlja neko pismo, katero je dobil iz Bileka in v katerem je rečeno, da je ob Avstrijsko-Črnogorski meji vse mirno. Avstrijske obmejne straže niso videli nobenega Črnogorca od blizu. Častniki in vojaki so mislili, ko so prispeli v Bilek, da se vojaka takoj prične, mesto tega so Črnogorci zadovoljni, da se jih v miru pusti.

„Hrvatska korespondenca“ pa je izvedela, da so se v Črnogori ustanovile razne čete po 6 do 8 mož, ki imajo namen prestopiti avstrijsko mejo ter zastupiti vodo po vodnjakih. Sicer je to nekako neverjetno, ki je znano, da so vsi vodnjaki zastrupljeni od naših vojakov.

Darovi.

Za Šolski Dom:

Našemu upravništvu je došlo:

Janez Vuga, vikar v Kozani 10 K (ravno toliko za „Alojzijevišče“); vesela družba na Vojšćici dan cesarjevega jubileja 5 K (ravno toliko za „Sirotišče“) omizje cerkvenega pevskega zbora v Medani v družbi drugih za dobro stvar vnetih kmetov zbranih v krčmi Antona Simičič dne 2. decembra t. l. povodom cesarjeve šestdesetletnice z geslom: Vse za vero, dom, cesarja! nabrali 12 K 50 vin; Teodoro Hribar v zahvalo, da se ga je A. Gabršček po dolgem času spet spomnil v prilogi „Soče“ št. 142 daruje za „Šol. Dom“ 50 vin., za „Gregorčičev Dom“ 50 vin., za „Slov. Sirotišče“ 50 vin. in za „Alojzijevišče“ 50 vin.

Predsedništvu so plačali: Štefa Kinderčev v Gorici 20 K; dr. Fran Kos, profesor v Gorici, 8. ustanovnino 200 K; mestni starešine in mestna straža v Sv. Križu nabrali pri slavnosti cesarjevega jubileja 14 K; o poroki Cirila Komel iz Šempasa s Francico Peršič z Vitovelj darovali svatje 10 K 92 v.

Za božičnico otrokom v „Šol. in M. Domu“ so plačali: Blazij Grča, župnik v Šempasu 2 K; Ivan Murovec, dekan v Črničah 3 K; Ludóvik Kumar, župnik v Biljani 4 K; Ivan Koršič, kurat vojne mornarice 5 K; Leopold Jonko, veleposestnik v Bovcu 5 K; Josip Golja, župnik v Kožbani 5 K; Fran Hmelak, veleposestnik v Lokavcu 10 K; Karol Čigon, vikar v Vojšćici 20 K; Ivan Berbuč, deželni poslanec 10 K; Franja Berbuč, profesorjeva 5 K; B. Berbuč, drž. uradnik 3 K; Gabrijela Berbuč, učiteljica 2 K; Avgusta Šantel, profesorjeva 2 K; Anton Šantel, š. svetnik 2 K; Fran Plohl, š. svetnik 2 K; Josip Cizel, profesor 2 K; Minka Cizel, profesorjeva 2 K; dr. Karol Capuder, profesor 5 K; g.a Suttner, trgovka 4 K; Milena Papež, profesorjeva 3 K; Avgusta Pirjevec, rač. ravnateljica 3 K; Andrej baron Winkler 20 K; Franjo Ferfila, ravnatelj planarne 10 K; prelat dr. Josip Gabrievčič 10 K; Franc Stepančič, kurat v p. 5 K; N. N. 3 K; Zmajčević 2 K; Martin Mastnak, profesor 2 K; dr. Fran Žigon, prof. bogoslovja 10 K.

V blagu so darovali: Ivan Drufovka za 5 parov čevljev; Franc Bensa za 4 pare; N. N. v Gorici za 5 parov; Ivanka Casagrande za 8 parov.

Preplač. za IV. zvezek S. Gregorčičevih poezij je nadalje došlo: Vinko Mežan, vikar v Deških 1 K 80 v.

Za „Gregorčičev Dom“ uabralo med cerkljanskimi rodoljubi 34 K 56 vinarjev.

Srčna hvala vsem blagim dobrotnikom!

Novice.

Čenjenim naročnikom! — Dosti je gg. naročnikov, ki niso še poravnali letošnje naročnine. So pa tudi nekateri, ki niso še plačali za minulo leto. Zato prosim podpisano upravništvo, naj bi gg. naročniki storili svojo dolžnost, kajti list ima mnogo stroškov. Obenem prosimo svoje somišljenike, naj naš list razširjejo.

Upravništvo „Gorice“.

Osebnost. — Preč. g. Josip Ličan, suplent dogmatike v tukajšnjem osrednjem semenišču, je bil 9. t. m. promoviran doktorjem bogoslovja v Rimu, naredivši prej potrebne izpite pismeno in ustno. Novemu doktorju iskreno čestitamo!

Ivan Mermolja — Gabrščekov agent. — Ali ste ga slišali, kako pesem je zapel vrtojbenski liberalni agrar pri Sv. Luciji? Dal je sebi spričevalo, da je dober kristijan, ter da o A. Gabrščeku noče nič vedeti. Dela se in izdaja se za Gab-ega nasprotnika, da bi lože kaline lovil. Ko si je tako po svojem mnenju in po mnenju svojih gospodarjev Franko Gabršček, zasigural hrbet, pride z barvo na dan. — Vi tolminski kmetje, pustite Gregorčiča, pustite duhovnike, pustite slovensko ljudsko stranko, pa pridite k nam agrarcem, ki smo dobri kristijani (na čelu vam Franko-Gab.). Pri nas se boste dobro imeli in pod imenom prave kmečke stranke zlezete ob prijaznem žvrgolenju dr. Frankota srečno pod Gab-ov klobuk, kjer vas bodo učitelji „rihtali“ in potrjevali v dobrem krščanstvu. Ni govoril tako očitno, marveč trdil je, da so agrarci Gab-a ven vrgli. To pa ni res.

Kaj mislijo agrarci o Gabrščeku, kaj misli dr. Franko, kaj Ivan Mermolja, to priča njihovo glasilno, ki pravi, da brez Gab. agrarci ne morejo biti, da jim je potreben, ker Franko je preboječ in prelen; a Gab. da je delaven, neustrašen in energičen, to je surovo-robot. V tem zmislu piše „Naš Glas“, v tem zmislu govori tudi Ivan Mermolja, kadar sam sebi vest izprašuje. — Vse zatrjevanje agrarne agitatorja, da Gab. ne marajo, da so ga ven vrgli itd., je samo slepilo. Agrarni voditelji in agenti so z Gab. vezani. Ker pa si ne upajo vabiti ljudstva naravnost v Gab-ov tabor, delajo se, da ne marajo za Gab-a, ter vabijo le v svojo družbo, med se, ki so dobri kristijani, zahtevajo pa, da tisti, ki hočejo biti z njimi, naj zapustijo duhovščino in ljudsko stranko, naj se priklonijo Mermolji, Frankotu in učiteljem, dobrim kristijanom, kakor je storil prošt Faidutti. Gab. s svojim loparjem in pasjim bičem že pride od zadaj in nastopi, ko bo pripraven čas. — Ivan Mermolja naj ima vsakdo za Gabrščekovega agenta, pa se ne bo motil.

Kdo je kriv — da deželni zbor ne deluje, vprašata Gabršček in Lojzek, pa vračata krivdo na poslance S. L. S., ki nočejo pripustiti, da bi ta moža dobila vajeti deželne uprave v svoje roke. — Nam se pa zdi, da ravno Gabršček in Lojzek sta vsega kriva, ker po vsi sili hočeta dobiti nekaj v roke, za kar nista stvarjena. Kdaj se je Lojzek bavil z javnimi zadevami, ako ni bil plačan kot advokat ali ako ni pričakoval, da dobi plačilo kot odbornik?

In kdaj je ganil Gab. v javnosti pest, da ni bilo to v škodo ljudstvu? I-taka možakarja hočeta postati gospodarja v deželi ter se hudujeta nad poslanci, ki jima nočejo izročiti proste

volje deželne uprave! Namesto da bi delala svojo pohlepnost odgovorno, da v deželi ne gre nič naprej, se drgneta ob tovariše-poslance, ki imajo več v petah nego gospoda pod lasmi!

„Prava kmečka stranka.“ — Gospodje, ki se zbirajo okoli „Našega glasa“, menijo, da imajo neki posebni privilegij, vsled katerega bi moral vsakdo verjeti njih besedam brez dejanj, a nasprotno na naši strani niti dejanjem ne. Naša „Slovenska ljudska stranka“ je od nekdanj obrabala pozornost v prvi vrsti na nižje, osebno kmečko ljudstvo. Kje so že tista leta, ko je n. pr. ustanovila „Ljudsko posojilnico“, ki je imela smoter, reševati naše kmečko ljudstvo iz rok laških oderuhov. To nalogo je tudi požrtvovalno izvrševala, dokler se je niso s silo polastili liberalci. In koliko let je že preteklo, kar naša stranka jedina slovenska stranka oskrbuje delavskemu, rokodelskemu in obrtnemu mestnemu prebivalstvu potrebno šolsko izobrazbo. Ali niso ti mestni delavci, rokodelci, obrtniki ravno tako naši ljudje kot kmetje na deželi? Ali ni to dokaz, da deluje naša stranka za maso slov. ljudstva in ne le za posamezne stanove? „Naš glas“ obrekne našo stranko, kakor da bi delovala za ljudstvo le zaradi sebe, da je s tem veže nase. Dobro! Naj to dokaže! Naj dokaže, kako korist ima n. pr. naša stranka od mestnega ljudstva, kateremu skrbi za šol. izobrazbo! Zahtevati od naše stranke, da bi bila takorekoč moralna naše kmečko ljudstvo povzdigniti v male bogataše, ni le nedostojno treznih mož, ampak tudi zlobno, ker ima namen, kmeta hujskati in slepiti, slepiti s tem, da se mu slika za možno, česar ni dosegla doslej nobena politična stranka in sama tudi nikdar ne doseže. Mi menimo, da je tisoč in tisočkrat lažje, da se en kmet sam iz lastne moči povzdigne do blagostanja, kakor da bi naša stranka to učinila z vsemi kmeti v deželi. — G. Mermolja naj nam torej pove, kakaj ne prične sam pri sebi s tem, kar hoče imeti od naše stranke za vse kmečko ljudstvo. Če ne more on na sebi čudežev delati, jih tudi naša stranka ne more na vsem kmetstvu. Storila je pa za kmeta več kakor za vsak drug stan in mnogo več kakor kaka druga slov. stranka v deželi, in bo po tem potu tudi nadaljevala. —

Uprav smešen je poskus dokaza v „Našem glasu“, da ni naša stranka tudi kmečka. Le ozrimo se na minule deželno-zbornske volitve! Ali niso bili vsi naši poslanci izvoljeni v kuriji kmečkkih občin? Kako je torej mogoče taki stranki očitati, da ni kmečka stranka? Kdor kaj takega trdi, ta uprav žali večino našega kmetkega ljudstva, ker mu s tem indirektno predbaciva, da je nezavedno, da je volilo v svojo škodo itd. Kdo je pa volil kandidate, katere je postavil „Naš glas“? Poleg manjšine kmetov socialni demokrati, ljudski učitelji, tržanje, veleposestniki, torej večinoma stanovi, katerih interesi se križajo z interesi kmečkega stanu. Posebno v ostrem nasprotju je v tem pogledu s kmetom ljudski učitelj. Če pa mora poslanec v parlamentu zastopati interese svojih volilcev — in to mora vsak pošten poslanec — potem se vidi, kako morejo delati za kmeta naši poslanci, in kako „agrarni“? Naši so vezani skrbeti le za kmeta, „agrarni“ pa za stanove različnih, si nasprotnih interesov. In ker imajo vsi ti razni stanovi le nekaj skupnega... liberalizem, bi se morala „Našega glasu“ stranka imenovati ne „agrarna“, ne „kmečka“, ampak — liberalna.

Iz zagate krepkosti. — Vedno je enak znani zli duh v „Soči“. Veselje za psovanje ima takrat, ko ne najde opozicije od naše strani. Mi smo na njegove osebne napade in njegovo rokovanjsko psovanje mnogokrat, morda premnogokrat molčali. Mislili smo, da storimo boljše, ako njegovo ostudno zlorabo tiska preziramo, da tako prej umolkne; saj je treba le nekatero „Gorice“ iz marsikaterega leta vzeti v roke, da se o tem pre-

pričamo. V novejšem času pa smo se uverili, da molčanje in preziranje „Sočinemu“ zlemu duhu ne imponuje, ampak ga dela le še bolj bojevitega. Začeli smo mu stopati po prstih, razkrinkavati njegovo zavijanje resnice, razkrivati njegove laži, in — glejte — to pomaga. Tega se zli duh boji, sapo mu zapira in hitro vrže nase spokorno haljo, zgražajoč se nad našimi odgovori — odgovori njegovim lopovščinam. Kot nedolžno jaguje postane kratkobeseden, svetohlinski zavija oči in zdihuje (v četrtkovi „Soči“): „Ako klerikalci ne znajo z boljšim blagom polniti predalov svojih listov, tedaj naj prelevajo in pogravajo stare reči, kolikor jih je volja, — „Sočini“ naročniki ne hrepene po takem čitvu.“ ... Aha, tiček, resnica je zdravilo tvojemu strupu! Veseli nas, da smo prišli do recepta, ki tako izvrstno učinkuje.

„Delavski List“ z dne 4. decembra piše: „Narodni podjetnik And. Gabršček v Gorici se je žrtvoval. Niso ga mogle omečiti ne solze in prošnje, ne grožnje in pretnje. Spoznal je, da je za slovenstvo v Gorici mnogo boljše, če ga on ne skrni. In spoznanje je rodilo blago dejanje: žrtvoval se je. Sveda se je žrtvoval za mili slovenski narod! V narodnih krogih je bilo že takrat vse konsternirano, ko narodni podjetnik Andrej ni dopustil, da bi se mu izplačevala dijete za seje pri raznih denarnih zavodih n. pr. pri Trg-obrtni zadrugi. Narodni krogi so omedlevali od presenečenja, ko jim je narodnjak Andrej poslal odpoved, da se izseli njegovo narodno podjetje iz prostorov v Trgovskem domu; kajti — tako je utemeljeval svojo odpoved — resnica je, da je lepo in prijetno imeti v sijajnih lokalih svojo botego zastoj ali pa za razumno majhno najemnino, toda jaz tega ne maram; naj dobi to dobroto kakšen slovenski trgovec, n. pr. bodoči specerist, ki ne bo narodni podjetnik. In Andrej se je preselil ter bo odslej plačeval za svojo trojezično prodajalno raje visoko najemščino, nego da bi bil zastoj v Trgovskem domu! Skoro pomrl pa so goriški narodni krogi od veselja, ko so izvedeli, da se narodni podjetnik Andrej odpoveduje odprtemu in drugemu kreditu pri Trg-obrtni zadrugi in pri Centralni posojilnici; kajti tako jim je pisal Andrej — čutim, da imam že dovolj narodnega kapitala nakopičenega v svojih verthajmericah, in po drugi strani ne maram, da bi vodstvu teh denarnih zavodov vkdo očital lahkomišelnost poslovanje, ker mi dajeta po 70.000 o. o. 60.000 kredita. V javnosti so se bile namreč tisti čas razširile čudne vesti, da je ves ta kredit oprt le na dejstvo, da ima narodni podjetnik Andrej nekaj svinčenih črk v tiskarni in nekaj papirja v prodajalni in da milo ni posebno prida; sicer pa da je vse le komisionalna zaloga. — Mi kot objektivni ljudje vse to resnici na ljubo konstatiramo in priznavamo, da Andrej Gabršček ni mogel lepše pokazati svojega rodoljubnega srca, nego z opisano trojno odpovedjo. Nam se to zdi tako velik slovenski čin, da v svojo sramoto izjavljamo, da ga od Gabrščeka nismo pričakovali. Ker pa ga je mož storil, mu svetujemo, da se naj sedaj ne imenuje več narodni podjetnik, ampak narodni oče. Zaslužil!“

To je fina in zaslužena zafckacija. Ko bi se to res zgodilo, kar ta člankar ironično o Gabrščeku piše, bilo bi v domači naši politiki in v družbenem življenju kmalu vse drugače; povrnili bi se zopet nekdanja zaupljivost in prijetno občevanje, katero je pregnal Gabršček s svojim koristolovjem, razdiranjem, ustrahovanjem in drznim, absolutističnim nastopanjem. Iz tega članka je tudi razvidno, da Gabrščeka vzdržujejo le slovenski denarni zavodi, v katerih se je ta spletakar znal vtaboriti in le en Gabršček more biti tako brezobziren in nesramen, da v takem svojem položaju hoče še komandirati v domači politiki in celo v družabnem življenju. Kdaj bo vendar naše ljudstvo spoznalo tega slabovladarja, to nesrečo dežele?

Posojilnice in zavarovalnice za govejo živino. — V zadnjem tednu je začelo poslovati več kmečkih posojilnic v naši deželi. Na novo se ustanovlja posojilnica v Borjani na Kobariškem. Poleg posojilnic napreduje tudi število zavarovalnic za govejo živino. V torek je bil ustanovni zbor nove podružnice deželne zavarovalnice za govejo živino v Avča h. Shod je bil prav dobro obiskan. Govoril je dr. A. Pavlica iz Gorice, ki je razložil pravila. Vpisalo se je takoj precejšnje število živinorejcev. Za predsednika je bil soglasno izvoljen p. n. Karol Kovarčič št. 111, za podpredsednika pa Andrej Cvetrežnik št. 5, za I. nadzornika Valentin Gašperčič št. 37, za II. nadzornika Jožef Kolenc št. 13 in za namestnika Anton Golja štey. 82.

To je resno delo za dobrobit kmečkega ljudstva. Delovanje S. L. S. je namenjeno v povzdigo in zboljšanje gospodarskih razmer kmečkega ljudstva. To priča nebroj posojilnic, zavarovalnic in izobraževalnih društev, ki jih je zasnovala naša stranka. Predrzo je, kar piše „Naš glas“ v zadnji številki o naši stranki: „Ako hočete res delati za kmeta, zaradi njega in ne zaradi sebe, pristopite k nam (agrarcem)“. Na to predrzo odgovorjamo, da naša stranka že dolgo in vspešno deluje za kmečki stan. Ko bi mi pristopili k „agrarni“ stranki, bi zatajili svoj kmečki program, kajti „agrarna“ stranka ni še nič storila za kmeta in se je poleg tega v deželnem zboru združila z liberalci, ki so največji škodljivci našega kmečkega ljudstva. Ko bi „agrarci“ bili res prijatelji kmečkega ljudstva, bi se pridružili S. L. S. Njih združitve z liberalci dokazuje, da so jim sorodni.

Obsojen „napredujak“. V četrtek je stal pred okrajnim sodiščem v Gorici Ivan Cibič, zet trgovca Kodermaca iz Sovodnj. Ta Cibič, ki je uslužben v Trstu pri pomorski vladi, je prišel v Sovodnje razsajat na znani agrarno-liberalni shod, katerega je sklical posl. Saurnik v mesecu oktobru t. l. Na shodu je bil navzoč tudi naš somišljenik Lukežič ml., ki je Saurnik ugovarjal na razne neresnične trditve. To je Cibiča tako razgrela, da je z medkljcem, ko je Lukežič govoril, slednjega razžalil. Zaradi tega je bil v četrtek obsojen na en dan zapora in v plačilo vseh pravnih stroškov. Doma v Trstu je imel ostati, ne pa se vtikati v stvari, katere ga v Sovodnjah nič ne brigajo.

Iz pred sodišča. — Danes se je vršila pred tukajšnjo okrožno sodnijo usklidna razprava proti obsojenemu predsedniku „Kat. del. društva“ v Mirnu L. Špacapanu in sicer radi znanih dogodkov na Gradu. Dne 30. oktobra t. l. je bil goričmenovan pred tukajšnjo okrajno sodnijo obsojen na 10 kron globe, češ da je s pestjo udaril in z nogu sunil Teodora Faganel iz Mirna. Današnja razprava pa je dokazala nekrivdo tega od mirenških magnatov predbacivanega obdolženja, nakar je sodni dvor oprostil L. Špacapanu prej odmerjene mu kazni. — Zopet nova blamaža za mirenške magnate!

Na 6-mesečno je bilo v četrtek od tukajšnega okrožnega kot kazenskega sodišča obsojen 22-letni Alojzij Lanzicher iz Chiusaforte in sicer zato, ker je ukradel nekemu Pavloviču kolo, vredno 197 kron, Štefanu Bratuž-u iz Čepovanskega dola srebrno uro z verižico, Francetu Bratuž-u srebrno uro in 70 vin. in Petru Podgorniku z Vrat pri Čepovanu harmoniko, vredno 80 kron, jeden meter, vreden 34 vin. in 7 kron v gotovini.

50.000 kron za slovenske dijaške ustanove je daroval gospod Josip Gorup vitez Slavinski.

Umrl je v Gradcu 9. t. m. Reinhold Eise, graditelj proge južne železnice Sežana-Ljubljana in viadukta pri Borovnici.

O kolonstvu.

Poročilo dvornega svetnika dr. pl. Schullern o kolonstvu na Goriškem.

Dvorni svetnik dr. Schullern, ki je bil odposlan od poljedelskega ministerstva, da prouči kolonske razmere na našem jugu, je sedaj podal svoje poročilo v posebni knjižici. Knjižica ima 121 strani in je razdeljena: uvod, opombe; I. Gorica-Gradiška italijanski del, II. slovenski del, III. Istra, IV.—IX. Dalmacija, X. italijanski del Tirolskega; konečno ima priloge.

Schullern pravi, da se rabi beseda kolonat za celo vrsto najrazličnejših oblik zakupnih pogodb, katere pogosto nimajo nič skupnega, kakor da so ravno zakupi. Dandanes ni več mogoče jednotno povedati, kaj je kolonat. Na razvoj kolonata je vplivalo rimsko, bizantinsko, benečansko, turško in slovansko pravo.

Schullern opisuje, kaj je videl in pravi, da predlaga določne preosnove, katere imajo vsaj to za-se, da niso utopije, ampak se dajo brez posebnih težav vresničiti. Vsaki razvitek mora imeti zgodovinsko zvezo in nobena preosnova nima značaja katastrofalnega preobrata.

Po mnenju Schullerna so najslabše razmere v močvirnatem delu Furlanije in v zapadnih Brdih (okolu Dolenj).

V zadnjem kraju so razmere naravnost grozne, kar kaže ta-le slika:

Na hribu borna koča; izstradana blede žena, otročič rumenkaste barve, polmrtev od glada; mlad izmučen mož, boječ, nezaupljiv, top vsled bede, poln strahu, da bi ne zgubil pičlega kruha, ako bi jasno razložil svoje stanje. Njegov gospodar je italijanski podanik. Italijani namreč pridobivajo neverjetno veliko posestva v Avstriji in tlačijo naše ljudi kakor lastne v sosedni kraljevini.

Omenjeni kolon ima v zakupu 27 parcel, približno 22 njiv zemlje: 2 njivi ste polje, 7 njiv vinograd, kjer pa rastejo trte le redko, 7 njiv je pašnik, 6 njiv gojzd. Od vinskega pridelka mora dajati gospodarju 320 litrov, od ostanka dve tretjini; ako ne potrga za 320 litrov, kar se lahko dogodi, mora dati gospodarju 45 gld. v gotovini; pa tudi svoje tretjine ne dobi v vinu, ampak mu gospodar plača po 10 gld. na hektar.

Razun tega daja kolon 10 komadov perutnine različnih vrst, dva koša izbranega grozdja, vse češpe (okolu 150 kg), od vseh vrst sadja po en koš (približno 2—4 kg) in mora na vsako zahtevano gospodarja delati in voziti za dnino, katero določa gospodar sam.

Ob trgatvi mora delati zastonj; delati morajo vsi družinski člani, ako jih ni, mora kolon najeti druge delavce. Lansko leto je kolon napravil čez 100 dnin brez plačila.

In ta pogodba še ni najslabša v teh krajih!!

V drugih delih Brd so razmere slične kakor okolu Dolenj, vendar so na splošno manj hude. Tukaj prevladuje malo kmečko posestvo.

V posameznostih se kolonske pogodbe razlikujejo pri različnih gospodarjih, v bistvu so pa precej enake.

Stanovanja so pa kakor pri Dolenjah v silno revnem stanju.

Schullern je videl tri različne pogodbe:

Jeden kolon ima 5 njiv, hišo z bornimi prostori; pogodba velja za eno leto; kolon mora dajati gospodarju dve tretjini vina in polovico sadja; za gozd daja še od vsacega njemu pripadajočega hektolitra vina 60 kr. ali pa skupno 35 litrov vina. Tukaj bodi omenjeno, da gre sadjereja nazaj in da se sadna drevesa posekujejo, ker dobiva gospodar od sadja manj dohodka nego od vina. Za hišo plačuje kolon 15 gld. najemščine in daje 25 možkih robot proti plačilu 15 kr. kruhu in vinu ter 7 ženskih robot proti plačilu 12 kr., kruhu in vinu. Razun tega je kolon dolžan opravljati navadne robote v Gorico, namesto ka-

tere pa sme plačevati 1 gld 25 kr. Dru- gih del kolon ne opravlja; ako še kaj dela, dobi navadno dnino. Za poboljšanje ne dobi ničesar in se odpoveduje popustu davka vsled elementarnih ne- zgod. Ako nastanejo na trtah ali dre- vesih bolezni, mora kolon brezplačno delati, da se jih prežene, in mora pri- spevati eno tretjino drugih troškov. Go- spodar ne zahteva plačila obresti za kolonski dolg.

Pri drugem gospodarju veljajo bi- stveno isti pogoji, samo, da daje kolon le eno tretjino sadja. Ta gospodar ima sicer jeden del premoženja v zakupu za denar, nima pa pismenih pogodb in dela s koloni samo obračune. Schullern je videl jeden obračun, ki pa ima samo številke, ne da bi se vedelo, kaj po- menjajo. Tukaj je treba omeniti kakor posebnost, da se prodaja sadje na go- riškem trgu na stroške kolona in da se oddaja jedna tretjina gospodarjem v de- narju po najvišji tržni ceni. Ker se sicer vrši cenitev pred pobiranjem, se vtegne pripetiti, da mora kolon pozneje plačati, ne da bi bil kaj pobral. Ti koloni pla- čujejo tudi kongruo (duhovniku).

Pri tretjem gospodarju so razmere istotako slične, on dobiva pa za plačilo kongruo nekaj grozdja. Kongrua za ko- lone je od 3 do 10 K. Kolon mora ne- omejeno delati in voziti za gospodarja ob navadnih dninah, ne sme pa delati za druge posestnike. Račune dela gospo- dar enostransko. Koloni morajo izvrše- vati poboljšanja in so dolžni nasaditi vsako leto 200—400 trt. Kakor temu go- spodarju, tako morajo koloni dajati tudi drugim neke regalije. Število obveznih delavnih dni se ziba mej 14 in 40. Opomniti je, da se zdi, kakor bi bili go- spodarji po svojih razmerah prisiljeni, da tudi sami opravljajo svoje posestvo in da najvarčnejše porabljajo dohodke.

Mnogo gospodarjev na Goriškem toži, da je oni del pridelkov, ki ga res dobijo, mnogo manjši kakor oni, ki bi ga morali po pogodbi dobiti; trdijo namreč, da jim koloni marsikaj odnesejo še pred trgatvijo. Schullern misli, da so takšne pritožbe tu pa tam morda opravi- čene, ampak da je nevarnost prikraj- šanja pač precej majhna, ako določi dan trgatve občina ali pa gospodar.

„Kar se tiče pritožbe, da so ko- loni leni in da nočejo več delati, nego je absolutno potrebno, sem slišal le malo tacihi pritožbi in se mi zdi, da kjer se to dogaja, je iskati vzroka v posebno neugodnih pogodbah, katere naravno potisnejo prebivalstvo v nemarnost in jej vcepijo čut brezupnosti. Po mojem opazovanju izražam mnenje, da je pre- bivalstvo na splošno pridno in varčno in da bi vsako zboljšanje njegovoga stanja utrdilo patrijotično mišljenje, ki vlada v narodu brez dvoma, in da bi bistveno povzdignilo veselje do dela.“

Schullern prihaja do teh-le za- ključkov:

Kolonske pogodbe so sklenjene za prekratko dobo; vsled tega je stanje kolona povsem negotovo ter ne more imeti kolon veselja do izboljševanja zemlje.

Izboljševanja se morajo odškodo- vati vsaj, ako so se izvršila s privoljen- jem gospodarja, ali pa, ako se je vsled njih brezdvomno povzdignila vrednost posestva.

Skrbeti je treba, da se robote po- polnoma odpravijo in da bo kolon dol- žan proti plačilu delati in voziti samo toliko, da ne bo trpelo obdelovanje ko- lonskega zemljišča.

Zahtevati se mora, da se pogodbe napravijo pismeno in da dobi vsaki ko- lon prepis pogodbe; pogodbe naj bodo proste vsake pristojbine.

V pogodbe bi se morala sprejeti tudi določba, da ste obe stranki dolžni vsako leto obračunati.

Želeti bi bilo, da se vpeljejo olaj- šave glede prevožnje gospodarjevega pridelka, kjer se gre za dolge vožnje.

Schullern pa pravi na koncu, da

noče razpravljati o vprašanju, ali bi ne kazalo spremeniti kolonsko zemljo v malo lastno posestvo, odnosno podpi- rati tozadevne akcije.

Razpor med dr. Tumo in Andr. Gabrščekom.

(Dalje.)

Prodeli smo v splošni kuriji s 17 kandidati in v kmečki kuriji s 3 kandi- dati. Za splošne volitve se je izdal sklep, da jaz prevzamem kandidaturo v splošni kuriji, g. Oskar Gabršček pa v kmečki kuriji in da mi odstopi on svoje mesto za slučaj, da v splošni kuriji ne bom iz- voljen. Vsled intrigi od strani g. Andreja Gabrščeka je g. Oskar Gabršček pojedel svojo besedo ter vzdržal kandidaturo v kmetški kuriji. G. Andrej Gabršček je izrecno trdil, „da me stranka neobhodno potrebuje pri delu v deželi in da se boji za moje zdravje“, vedoč, da se na Du- naju z vso silo vržem zopet na novo delo. Pred volitvami je že poskusil ta- kratni tržaški namestnik grof Guess, spraviti slovenski stranki za skupen na- stop. V treh italijanskih kurijah so na- stopili vladni kandidati, ki so izjavili, da izločijo narodnostno vprašanje in se združijo s slovenskimi poslanci, da se popravi zanemarjeno gospodarstvo v de- želi. Obetal se je: polno narodno rav- nopravnost, pričetni takoj amelioracijska in investicijska dela (regulacija Soče in Vipave, dobava vode za Kras in Brda, podpora kmetijstvu itd.) Za bodoče de- želnoborske volitve bi se vrglo dr. Pa- jerja s pomočjo kardinala Missie, ki bi bil za deželni zbor odločilna oseba.

Vsak količkaj pošten politik je mo- ral to spravo sprejeti in dr. Gregorčič je to storil.

Dr. Anton Gregorčič je prišel k meni na stanovanje in je priznal, da se tako ne more dalje in da ne moremo odkloniti za razvoj gospodarskega živ- ljenja na Goriškem tako znamenitih predlogov. Na Dunaj bi šla oba brez vo- lillnega boja. S tem je bilo tudi zame re- šeno vprašanje stranke. Z izgubo dr. An- tona Gregorčiča v klerikalni stranki bi postala polna zmaga napredne stranke le vprašanje časa, in jeseni 1901 bi na- predna stranka gotovo zmagala z vsemi 10 kandidati. No, gosp. Andrej Gabršček je v izvrševalnem odboru dosegel, da se je vsaka poravnava odbila, in ves moj trud, pregovoriti ga, je bil zaman. Zavist proti meni in sovraštvo proti dr. Gre- gorčiču sta odločila. Radi tega sem kot predsednik izvrševalnega odbora takoj po volitvah izjavil Andreju Gabrščku, da tako naprej ne morem, da se ne morem pod- legati absolutni njegovi volji v tako važ- nih in odločilnih stvareh. No, g. Andrej Gabršček je trdil, da je gotov svoje stvari in da zmagamo pri volitvah v deželni zbor na celi črti. Varujoč disciplino stranke, sem mu zadnjikrat izrekel, da hočem ostati na svojem mestu in da se zavzamem z vso silo za to, da prode- remo. Za slučaj, da ima on prav, se pod- vržem popolnoma njegovemu vodstvu, za slučaj pa, da propademo, kakor sem bil gotov jaz, prepustim politično vodstvo njemu. Kandidaturo v deželni zbor sem sprejel le pod pogojem, če zmagamo z vsemi desetimi kandidati. Zato sem kan- didiral v najbolj eksponiranem okraju, v goriški okolici.

Volitve sem po enoglasnem sklepu izvrševalnega odbora vodil jaz za goriško okolico, za Tolmin g. Andrej Gabršček in za Kras dr. Treo. Celoletno delo v goriški okolici je bilo zaman, fanatizem duhovnikov je bil izza leta 1900 vzbujen do skrajnosti. Tolminsko pa je smatral g. Andrej Gabršček za tako gotovo, da ni zganil niti prsta in je šel na volišče šele takrat, ko so se volitve že pričele. Verjetno se mi pa zdi, da je g. Andrej Gabršček volitve namenoma zanemaril. Propadli smo torej na Tolminskem, kar je dalo znak poraza, in le na prošnjio g. Andreja Gabrščeka sem prevzel kandida- turo v mestih in trgih, toda le za dve

leti. Vtrajal pa sem še nadalje v prilog napredni stranki, da bi preprečil nov neplodni volilni boj. Poskusil sem v de- želnem zboru do leta 1904 z odločno opozicijo, no, manjkalo mi je podpore tudi od strani dveh naprednih poslancev, zato sem se od leta 1905 odtezal dežel- nemu zboru. (Konec prihodojč),

„Napredek“ ali tak!

(Konec.)

V predadnji „Gorici“ smo povedali, da leži naša gledališka umetnost v Go- rici popolnoma na tleh. Obljubili smo, da povemo, kaj je temu krivo? Odgovor je lahek: Naš politični razkol. Čudno! Kaj ima politika opraviti z društvenim živ- ljenjem? In vendar! Naši Gorici je bilo med vsemi mesti, kjer prebivajo Slovenci, usojeno prvenstvo, da se je politični raz- kol takoj razširil tudi na družabno živ- ljenje. Naravno; dva taka nasilna, nepo- pustljiva, brezobzirna značaja, kot sta bila razkolna pobratima Tuma-Gabršček — zdaj sta kruta sovražnika — nista mogla ustanoviti nego teroristično, brez- obzirno stranko, ki je nosila na sebi vse znake zarotniških družb. Parolo sta iz- dala: V roke morava dobiti vsa sloveska društva v deželi, da bodo v prvi vrsti služila najini politiki; proti društvom pa, ki se nama nočejo ukloniti, zapoveda boj na življenje in smrt, če ne drugače, pa z ustanovitvijo konkurenčnih društev. Temu strastnemu in brezobzirnemu boju je bila najbolj razpostavljena goriška Či- talnica. Celih sedem let je „Soča“ metala nanjo insulte najpodlejšega kalibra, oprte na zavijanje resnice ali pa zlobno izmiš- ljene laži.

Gojitev gledališčne umetnosti v Či- talnici je dobila torej po volji liberalnega političnega vodstva, konkurenta v „Pro- sveti“. Če se prav spominjamo, je br- bljala „Soča“ takrat o neki dramatični „šoli“ v „Prosveti“. Kdo je bil učitelj te „šole“? Menda „režiser“. In ta režiser je bil neki M., ki je došel iz Ljubljane, kjer je igral v slov. gledališču najnižje uloge. Na lepakih in go, gledališču najnižje naznanjali predstave „Prosvetnih“ dila- tantov, se je koračil bombastični nadpis „Slovensko gledališče v Gorici“, spodaj pa podpis M., režiser.

Vse je nehalo. Zaspalo je „Sloven- sko gledališče“, odšel „režiser“, in dobili smo „nešolane“ diletante: miši in pod- gane. Tako se godi, kjer vodi politika gledališko umetnost.

ZAHVALA.

O priliki nenadomestne izgube našega nad vse ljubega nam sina

ANGEL-A DEBENJAK,

dragonca pri 5 polku v Gorici

zahvaljujemo tem potom najto- pleje vse sorodnike, prijatelje in znance za obilo udeležbo pri pogrebu, ter za izrekano nam sočutje. Posebno se zahvaljujemo vsem častnikom 5. dragonskega polka, kateri bivajo v Gorici za krasni venec vsem podčastnikom ter vsem tovarišem za spremstvo k večnemu počitku.

Kozana, dne 8. dec. 1908.

Žalujoča družina Debenjak.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v Gorici

ulica della Croce stev. 6.

Umrl je v Zamašku v Istri ta- mojnji župnik Anton Ragusin v starosti 41 let. Pokojnik je bil rodom iz Punta na otoku Krku. N. v m. p.

Zsprisega tajnih svetnikov. — Cesar je v četrtak zaprisegel novoime- rované tajne svetnike, med njimi tudi našega prevzv. knezonadškca dr. Sedej-s.

Novi brigadir. — Poveljnikom 55. pehotne brigade v Trstu je imenovan GM Ivan baron Kirchbach, doslej povelj- nik 13. pehotne brigade v Celovcu.

Stolni prošt v Pulju izgini. — Stolni prošt Adam Zanetti v Pulju, bivši državni poslanec, je, ko je resigniral na svojo službo, nenadoma izgini. To vest prinaša „Slovenec“, ki jo je posnel iz „Piccola“. Kolikor je nam znano, je prošt Zanetti že pred meseci obolel na živcih in se je moral podati v nek večji zavod, kjer se zdravijo take bolezni.

O škrlatici. — Z ozirom na naglo širjenje škrlatice po naših pokrajinah v zadnjem času se opozarja občinstvo, da po svoji moči pomaga pristojnim oble- stim omejiti to nevarno kugo, ki tirja toliko žrtev. Sledeči spis naj omogoči spoznati bolezen brž v začetku in takoj poklicati zdravnika. Kajti le tako dobi bolnik potrebno primerno postrežbo in pristojna oblast. možnost vse potrebno ukreniti, da se bolezen kolikor mogoče omeji. —

Škrlatica napade najraj otroke in le bolj po redko odrasle. Začne se na- vadno z mrzlico, kateri sledi huda vro- čina. Bolnik toži, da ga boli glava, težko požira. Po noči je nemiren, bledi. Dan pozneje se pokažejo vedno najprej na gorenjem delu prs in na vratu majhne rdeče lise, ki se kmalu razširijo po celem životu in zlijejo v splošno škrlatno rdečico, po kateri je dobila bo- lezen ime. V tem težkem stanju se na- haja bolnik par dni. Potem začne rdeči izpah polgoma bledeti, vročina se začne nižati in kakih 8 dni po začetku bolezni se jame po celem telesu luščiti koža.

To je splošen opis bolezni, ki se pa ne pojavi vedno z vsemi omenjenimi znaki, ki je včasih lažja, včasih težja. — Najbolj značilna je ona splošna rdečica, visoka vročina, zatekle žleze na vratu in v grlu (težko požiranje) in luščenje kože.

Bolzen je zelo nalezljiva, zlasti za otroke. Včasih zadostuje samo kratko bi- vanje v sobi, kjer leži bolnik, da se jo naleže. Tudi vse osebe in sploh vsi pred- meti, ki so prišli v dotiko z bolnikom, so nevarni, da prenesejo bolezen.

Zato je treba takoj ko se pojavijo prvi njeni znaki, spraviti bolnika v po- steljo in zadržati vsem osebam, ki niso za postrežbo neobhodno potrebno, vstop v dotično sobo. Vse drugo potrebno od- redi potem zdravnik, katerega je treba, naj bo še enkrat poudarjeno, v vsakem sumljivem slučaju takoj poklicati.

„Pros Sontion — ad Sontium“ — takšen je naslov knjižici v žoltih platnicah, broječi 11 strani. In kaj nam podaja ta knjižica? Gregorčičevo pesem „Soči“ v klasičnem grškem in latinskem prevodu dobro nam znanega veščaka v teh jezikih, dasi se v svoji skromnosti skriva za besedo „Anonymus“. Toda nič mu ne pomsa skrivati se. Ex ungue leonem! — velja i tu. „Soči“ je ena najlepših Gregorčičevih poezij. Kritiki dr. A. Mahnič nam je svoje dni lepoto te pesmi mojstrsko raztolmačil, a zdaj pa se je našel mož, ki je nje lepoto vsemu učenemu svetu pokazal. Knjižica je našla svojo pot v Rim in druga cen- tra učenosti. Naj sprejme „Anonymus“ našo iskreno in spodobno zahvalo za veliko in izredno čast, ki jo je izkazal in v vsem učenem svetu pridobil naši slovenski pesmi! Naša hvaležnost pa boji tudi dejanska. Sezimo po knjižici, da se razproda in se gospodu prevodi- telju vsaj tiskarski stroški pokrijejo. Zlasti pa jo priporočamo gimnazijcem višjih razredov, ki se morajo po svojem poklicu pečati z grščino in latinščino. Tu imate, vi mladi, nekaj modernega, nekaj domačega in našega v staročastiti klasični obliki. Tu poskusite svoje znanje

v grščini in latinščini! Za vsakega, ki mora rad ali nerad čitati starogrške in latinske klasike, je vrlo zanimivo, ko- ristno in potrebno, da čita tudi kaj mo- dernega v teh jezikih. Naša misel je, naj bi bilo tako tudi v šoli. Po načelu: va- riatio delectat, naj bi čitali vsaj en ze- mester Hrisostoma poleg Demostena, in Mureta poleg Cicerona.

To bi prineslo v latinske in grške ure novega zanimanja, veselja in življe- nja. Zakaj ni tako? Sami stari so nam preoddaljeni, pretemni in zato težko razumljivi.

Zato pa, vi vrli gimnazijci, sezite po žolti knjižici, ki nosi naslov: „Pros Sontion — ad Sontium“. Dobite jo pri Logarju v šolski ulici za samih 60 vin.

Mezopotamec.

Dokazovanje Gabrščekovega ka- libr. — Naša članka o deželnem gos- podarstvu sta „velikega računarja“ v Gosposki ulici tako pritisnila v zidu, da ne more več do espe. V četrtkovi „Soči“ je izjeljal komaj svojo stereotipno za- dno formlo, s katero skuša prikrivati svoj vsakokratni poraz in pobjeg z bojišč. Čujmo, kako hoče braniti svojo blamažo! Cel zgovor ima 14 bered, to so: „Proti temu, kar je napisal in podpi- sal (!) posl. Gabršček, se pač ne da nič reči.“ — Joj! Sapratot vendar! To je že monstrum dokazovanje, kaj ne? — Ubogi Drejšček, mišken si, mišken! —

„Nobenega odlikovanja v deželni hiši.“ — V tako naslovljeni notici se zadira prepričev v „Soči“ v dež. glavarja, podglavarja in prof. Berbuča, da niso dobili nobenega odlikovanja zaradi — čujte otročja! — obstružije. V nasprot- nem slučaju bi pa bil kričal: Glejte jih, vladne prodance, z odlikovanji se dajo podkupiti od vlade zoper ljudstvo! No, mačka paše tudi vselej na nože, vrzi jo, kakor hočeš. —

Iz Cerknega. — Dne 7. t. m. se je pri nas otvoril c. kr. diptarski tečaj s sv. mašo. Vpisalo se je že sedaj mnogo učenk.

Zastopniki kranjsko-primorskih podružnic „Südmärke“ so se 6. t. m. zbrali v Gorici. Predsedoval je profesor dr. Binder iz Gorice, od glavnega vodstva je pa prišel poslanec dr. Hoffmann-Wel- lenhof. Posvetovanja so trajala od 9. ure dopoldne do 5. ure zvečer. Zahvalo so izrekli za pomembna dela odstopiv- šima ministroma Marcheta in Pradeju. Nato so ustanovili za podružnice „Süd- marke“ na Kranjskem in Primorskem „Karstgu“ in za načelnika izvolil dr. Binderja.

Nov kapelnik mesine godbe. — Za kapelnika mestne godbe je mestni svet imenoval nekoga Vitaliano Bianchi iz Rimini. Torej iz blažene dežele, iz katere pričakujejo naši mestni očetje dan na dan rešitve izpod tujega jarma.

Italijansko učiteljske v Gradšču. — V državnem proračunu za leto 1909 se nahaja tudi postavka za ustanovitev italijanskega učiteljske v Gredišči.

Goriški mestni svet. — Goriški mestni svet je imel sinoči sejo, v kateri se je razpravljala mestni proračun za l. 1909, ki je bil tudi vsprejet.

— Nove delavske hiše v Stračicah. Minuli torek so se otvorile nove delavske hiše v Stračicah, katere je zgradila tvrdka Ritter & Rittmeyer in dr., ki je lastnica tovarne za svilo. Ob 12. uri dopoldne se je pripeljal v Stračice tržaški namestnik princ Hohenlohe, ki je otvoritvi prisostoval. Ob tej priliki se je odkrila tudi spominska plošča. Govo- rilo je več govornikov. Pri otvoritvi je bilo navzoče vse delavstvo, okoli 700 oseb. Svirala je vojaška godba. Po od- kritju spominske plošče se je podalo de- lavstvo v tovarno na kratko delo, da so si povabljeni gostje ogledali tovarno in njeno funkcijo.

— Telovadne odsek „Zvezde“ se je ustanovil v torek dne 8. t. m. v So- vodnjah. Vpisalo se je 25 telovadcev.

— Zmrznjenega sta našla v sredo zjutraj pri Ceconi-jevi vili na Solkanski

cesti delavca Lenardič in Simčič posest- nika iz Kronberga Miho Trnovca. Trno- vec je bil sicer dober posestnik, a se mu je zadnje čase duh otemnil.

V svoji blaznosti je v torek zbe- žal od doma; kakor rečeno, našli so ga zmrznjenega, ki je sicer še nekoliko di- hal, a je, potem ko so ga prinesli k ognju, da bi ga ogreli, kmalu izdihnil svojo dušo.

— Pri tuk. zastavljavnici bodo na ogled v torek in sredo dne 15. in 16. t. m. od 10. do poldne in od 3. do 4. ure popoldne razna dragocena zastavila, ki se bodo prodala na javni dražbi dne 17. oziroma 21. t. m.

— Nepraktična poštna zveza je gotovo ona Sv. Lucija-Idrija. Potnik, ako hoče potovati iz Sv. Lucije v Idrijo s poštnim vozom, rabi — čujte — celih 26 ur. To je neznosno. Temu bi se mo- rolo na kak način v okom priti. Priza- dete občine so se proti temu uže pri- tožile, a še odgovora na pritožbe niso dobile. Stvar bi se morala vzeti enkrat resno v roke, da bi se ti nezdravi od- nošaji odpravili. V nemških deželah go- tovo se ne godi kaj takega in ako bi se res godilo, bi jim pristojne oblasti brž prisrkočile na pomoč. Nas pa pustijo tpeti. —

— Novi dalmatinski vozni red. Glavno ravnateljstvo avstrijskega Licyda razglša, da stopi z dnem 17. decembra v veljavo novi dalmatinski vozni red. Od tega dne bodo po trikrat na teden vozili brzi parniki iz Trsta v Kotor in nazaj. Iz Trsta bodo odhajali parniki vsaki torek, četrtek in soboto ob 8. uri zjutraj. Službo bosta opravljala oba nova parnika s tremi vijski „Baron Gautsch“ in „Prinz Hohenlohe“.

— Cesarsko slavje v Komnu. Veličastno je donel zvon sv. Jurija v Komnu iz okrašenega in razsvetljenega zvonika na predvečer cesarjevega jubi- leja. Komensko občinstvo je pokazalo — z malimi izjemami — kako udano spo- štuje cesarja s tem, da je priredilo jako lepo razsvetljavo. Vsa čast!

— Brezplačno! — Za božična darila božična drevesca za uboge itd. ponuja družba sv. P. Claverja posamezno izvrde ilustrovanega misijonskega časo- pisa „Odmev iz Afrike“ v povoljnem številu brezplačno in poštine prosto. Razširjanje dobrega berila med ljudstvo

je znano najpotrebnejše dobro delo naše dobe. Naroča se: Sv. P. Claverja družba za afrikanske misijone, Trst, Via del Ronco št. 6 in Ljubljana, Franciškanke ulice št. 5.

— Zahvala. — Podpisana družina se zahvaljuje vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da so spremili njenega dragega strica Janeza Terčič, ki je dne 7. grudnia t. l. previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal, k večnemu počitku.

Družina Terčič.

Fani Drašček,

zaloga švalnh strojev
Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne oboroke.

Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Svoji k svojim!

Staroznana narodna tvrdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi be- limi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s pylz enj- skim pivom „prazdroj“ iz sloveče češke „Meščanske pivovarne“, in izbornim proti- vinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčehkih in steklenicah; z do- mačim pristnim tropinovem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franko goriška postaja.

Cene zmerne.

ZAHVALA.

Iz srca se zahvaljujemo ginjeni ob tolikem so- čustvovanju ki o priliki pogreba našega nepozabnega očeta ozir. soproga

Jožef-a Makarovič

posestnika in gostilničarja na Sv. Gori.

Zlasti se zahvaljujemo preč. oo. frančiškanom, solkanskim pevcem, vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so v tako velikem številu iskazali zad- njo čast preblagemu ranjkemu.

Sv. Gora, dne 8. decembra 1908.

Žalujoči ostali.

— Izgotovljeno pohištvo —
lastnega izdelka priprosto
— in fino se dobi pri —
A. Černigoj-Gorica.
— Tržaška ulica 18. —
Izdeluje tudi stavbarska
in cerkvenega dela.

Strojevni obrat.

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

Rihard in Felix Majer

Dunaj II. Kaiser-Josefstrasse 30

erarni liferanti kupujejo in prodajajo seno, slamo, rezanico in krompir vsake vrste pod najugodnejšimi pogoji.

Velepodjetje prve vrste v lastnem obratu z lastno parno silo.

Ant. Obidič

čevljar

v Semeniški ulici 1
v Gorici

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Jakob Miklus

mizar in
lesni trgovec

v Podgori, na voglu novega
železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z opako, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mekega lesa domačega in tujega, veliko zalogo pohištva, vinskih posod, stiskalnic itd.

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici

Gosposka ulica št. 25

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon, Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboji. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljivec prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Stavbena tvrdka

Znidarčič & Stepančič

Gorica

Tržaška ulica številka 29.

se priporoča sl. občinstvu in drugim korporacijam za izdelovanje vsakovrstnih stavbenih del.

Prevzema nadzorstvo in izdelovanje načrtov ter statičnih računov.

Za obila naročila se topla priporočata

Znidarčič & Stepančič.

Slovenci! podpirajte le slovenske trgovine!

Kinematograf v dvorani „CENTRAL“

Veliki električni

BIOSKOP

Internacionalno gledališče, živce, govorečih, pojočih in igrajočih podob. Umetniško in tehnično vodstvo: Arhitekt A. Tscherne.

Predstave ob delavnikih 3 velike predstave ob 5, 1/2, 7, in 8. uri zvečer. Ob nedeljah in praznikih prva predstava ob 10¹/₂ in popoldne ob 2, 3, 4, 5, 6, 7 in 8 zvečer.

Izvrstno pecivo

priporoča spoštovanim meščanom in okoličanom pekovski mojster

JAKOB BRATUŠ

v Gorici Šolska ulica št. 6.

V zalogi ima in prodaja moko prve vrste Majdičevega mlina.

Poprava in komisijska zaloga dvokoles in šiva nih strojev pri

Batjelu

Gorica

Via

Duomo

3-4.

Prodaja tudi na mesečne obroke. Ceniki franko.

Stara dvokolesa se emalirajo po ceni z ognjem.

Najlepše božično darilo.

Pred 20, sedaj 7 K.

Poskusite in prepričajte se, da so le samo

Phönix srebrne remontoir ure najlepše in najceneje. Te ure so z 3 lepo graviranimi pokrovi, imajo 22 rubinov in so ankerce, dobro idoče in se garantirajo za dobo 3 let.

Se pošiljajo proti poštnemu povzetju za 7 K.

Uhrenfabrik

Leopold Schaechter Wien XVI₂

Lerchenfeldergürtel 5/6.

Leda-Stearin sveče

odgovarjajo največjim zahtevam.

One dajejo lepe svetlo uč. Ne zavirave in se tudi ne cede. Stenja ne tije več, ko se jih ugasne. Izdelovanje teh sveč se vrši pod vednim nadzorstvom jednega kemika

Georg Schicht A.-G.

Aussig a/d Elbe.

ZNIŽANE CENE!!

V S A K D O

ki pride na trg v Gorico nakupovat si razne potrebšine za zimo naj si v lastno korist ogleda poprej blago v solidni domači trgovini

I. ZORNIK v Gosposki ulici št. 11.

Tu dobi posebno veliko zalogo zimskih pletenin Jaegersrjae, rokavic, nogavic, golenic, volnenih rut, volnenih in svilnenih šerp, kožuhovalnih boa, gorskih podoblek vsake velikosti, volno i. t. d.

Najlepša zaloga bordur za obleke, svile, zamete pliša, in vsih potrebščin za šivilje; Pasove, moderce, dežnike, predpasnike, galoše i. t. d. — Vence cvetlice in pajedane za neveste. Ušnjate torbice, toaletna mila, dišave, glavnike itd. — Gorke H-malaya čevlje vsake velikosti, posebno priporočljive proti trganju v nogah.

Ta teden znatno znižane cene.

ZNIŽANE CENE!!

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obrestovala pričenši s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4¹/₂% (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

a) na vknjižbo po 5¹/₄% (pet in en četrt od sto;

b) „menico oziroma porošstvo po 6% (šest od sto.)

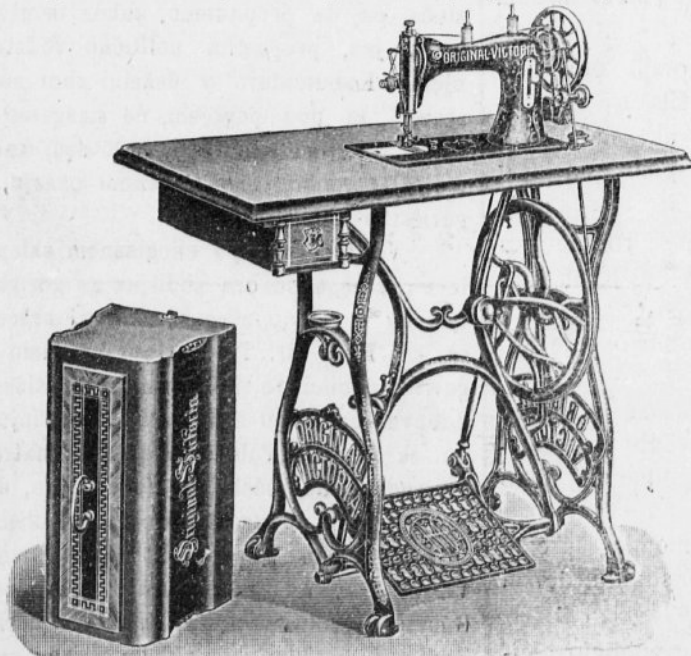
Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo še po 10 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnejši za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrdka stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarov.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrdki,

Kerševani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 9.